

AFTENPOSTEN, 18. MARS 1996

Hvem har et åpent sinn?

Av Egil Ulateig, Lesja

Jeg skal ikke begynne en debatt om en bok som ennå ikke er utkommet. Einar Sæters kommentar til den, og til min person, er dessuten så hinsides at man kanskje skulle tie. Men et par av dem er så misvisende at jeg vil gjøre følgende klart:

Einar Sæter hadde en telefonsamtale med meg hvor han røpet – for å si det mildt – et sterkt engasjement. Han har derfor misforstått det jeg sa, men bruker samtalen som grunnlag for sitt debattinnlegg.

Jeg har aldri skrevet, sagt eller ment at den norske regjering i London var ulovlig. Hvis jeg så gjorde, er jeg enig med Sæter i at man måtte stille seg tvilende til hva jeg skrev om krigen. Det er noe helt annet å vurdere Hjemmefronten og dens handlinger, i lys av folkeretten.

Jeg har heller aldri skrevet, sagt eller ment at tysk politi var bedre enn det norske. Det jeg sa, var at jeg har like stor

tiltro til tysk politis etterforskningsmetoder som til f.eks. landssvikpolitiet. Alle politifolk vet at Gestapo var et meget effektivt politi. En av de mest kjente nazistiske politifolkene, Ernst Kaltenbrunner, var forøvrig leder for Interpols forløper, IKP.

Jeg har ikke skrevet, sagt eller ment at illegal presse gir noe sannhetsbevis for antall likvideringer. Men den gir en pekepinn om omfanget, og er en brukbar innfallsvinkel.

Måten Sæter ordlegger seg på, vitner om at han ikke er det minste interessert i en fordomsfri granskning av dette viktige kapitlet av norsk okkupasjonshistorie.

Det han ikke nevner, er at jeg henvendte meg til ham for å stille spørsmål om forhold rundt dr. Ingolf Andresen. Ble hans sekretær drept ved et attentatforsøk? Sæter hevder nei, samtidige politikilder sier noe annet.

Når det gjelder hans egen bok om XU, noterer jeg at han der ikke med et ord nevner en

meget interessant sak som førte til at flere XU-kontakter ble rullet opp. Det var den famøse henvendelsen senere riksadvokat Sven Arntzen gjorde til NS-lensmannen på Nordstrand om en bestemt person i en skilsmisssak. Det var forøvrig grunnlaget for den enda mer famøse injuriersaken mot redaktør Toralf Fanebust. Grenset den til angiveri?

Jeg tror nesten at jeg ville ha nevnt episoden dersom jeg skulle skrive en bok om XU.

P.S. Redaktør Toralf Fanebust ble mentalundersøkt og satt i fengsel på Møllergata 19 i 9 måneder fordi han hevdet i bladet sitt Paragraf 100 at riksadvokaten i Landssviklandet Norge måtte ansees som like stor landsviker som mange av de passive innmeldte NS. Riksadvokaten som drev sakførerpraksis under krigen meldte en «grå» nordmann til Gestapo. Gestapo heftet mannen. Han ble ikke skutt; men var heldig og slapp unna.

a.r.

„Samfunnsliv“ nr. 7. mars 1996